

Το Πρόγραμμα Σπουδών "Ενεργός Πολίτης"

Το Πρόγραμμα Σπουδών "Ενεργός Πολίτης" είναι μια καινοτόμα και απαραίτητη εκπαιδευτική πρωτοβουλία για τη διαμόρφωση ενεργών και υπεύθυνων πολιτών. Αποσκοπεί στην υλοποίηση δράσεων ενεργού πολιτειότητας για όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, από το Νηπιαγωγείο έως το Λύκειο.

Σχετ.:

1. ΦΕΚ 6048/Β/01-11-2024 (130372/ΓΔ4/01-11-2024 Υ.Α.)
2. Εγκύκλιος, Αρ. Πρωτ. 146472/ΓΔ4/06-12-2024
3. Εγκύκλιος, Αρ. Πρωτ. 5155/ΓΔ4/17-01-2025

Δρ Ζανέκα Στεργιανή, Σύμβουλος Εκπαίδευσης Χανίων (ΠΕ02)

Το Πρόγραμμα Σπουδών «Ενεργός Πολίτης» ακολουθεί μια **ολιστική, διαθεματική και διεπιστημονική** προσέγγιση, αναδεικνύοντας την πολυπλοκότητα των παγκόσμιων προκλήσεων.

✓ **Κριτική σκέψη & επίλυση προβλημάτων** – Αναγνώριση ζητημάτων, ανάλυση λύσεων, εφαρμογή βιώσιμων στρατηγικών.

✓ **Συνεργασία & συμμετοχή** – Προώθηση κοινού οράματος στη σχολική κοινότητα.

✓ **Διαθεματικότητα** – Ενσωμάτωση θεματικών σε διάφορα γνωστικά αντικείμενα.

✓ **Ρόλος εκπαιδευτικών** – Υπέρβαση παραδοσιακών ορίων μαθημάτων, υλοποίηση δράσεων συνδεδεμένων με τους **17 ΣΒΑ του ΟΗΕ**.

Οδηγός Εκπαιδευτικού

Θεωρητικό Πλαίσιο

Ο οδηγός περιλαμβάνει το θεωρητικό πλαίσιο και τη μεθοδολογία υλοποίησης των δράσεων.

Ενδεικτικά Παραδείγματα

Παρέχει ενδεικτικά παραδείγματα δράσεων, δομημένα με βάση τη μεθοδολογία.

Επιπρόσθετος Κατάλογος

Περιλαμβάνει επιπρόσθετο κατάλογο δράσεων και πηγές για περαιτέρω έμπνευση.

Θεωρητικό Πλαίσιο του Προγράμματος

Βασικές Αρχές του Προγράμματος

Οριζόντια Ενσωμάτωση

Οι δράσεις δεν αποτελούν ξεχωριστό μάθημα αλλά ενσωματώνονται οριζόντια στο σχολικό πρόγραμμα.

Δημοκρατικές Διαδικασίες

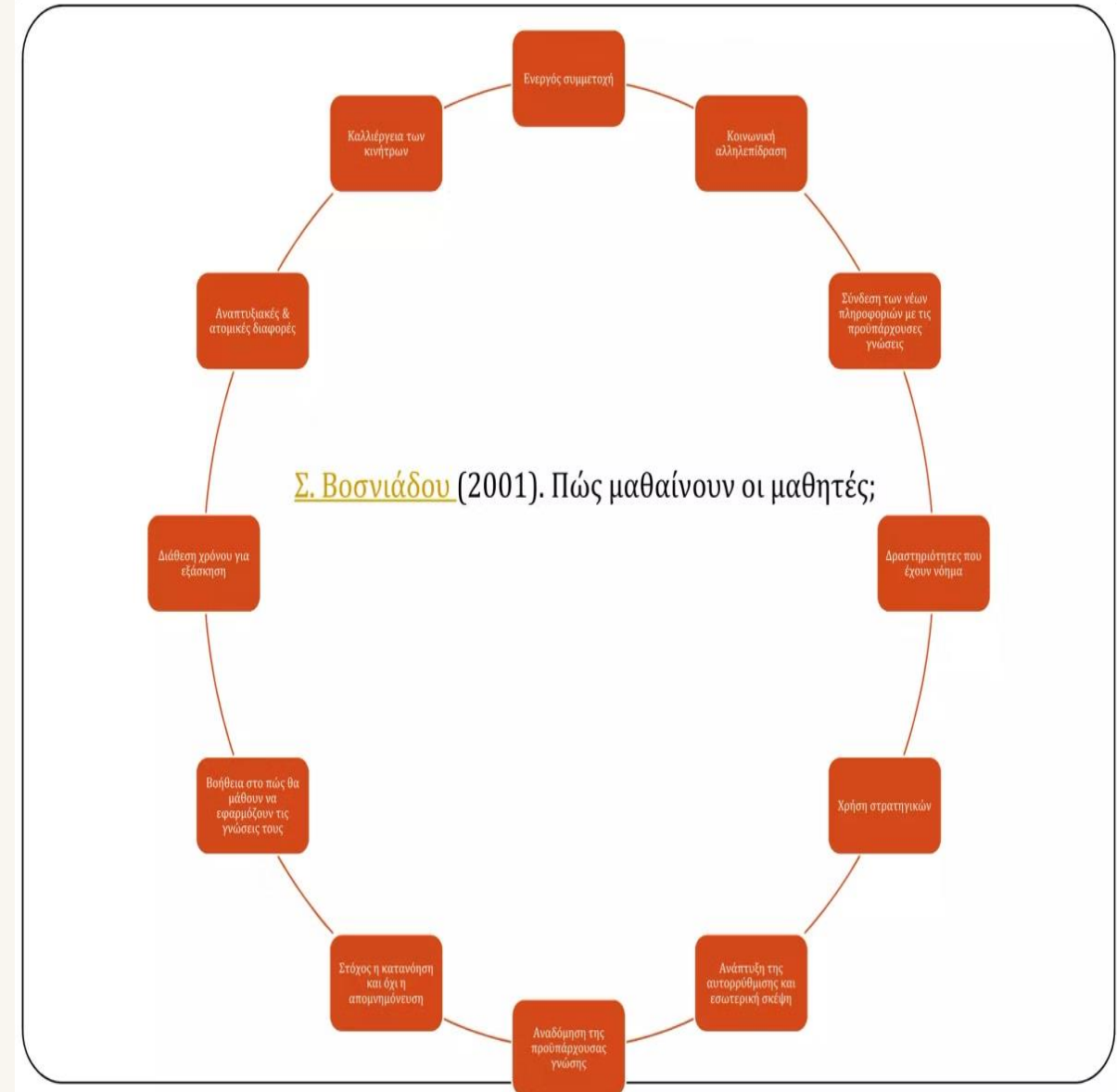
Έμφαση δίνεται στη δημοκρατική διαδικασία, στη συνεργασία και στην κοινωνική υπευθυνότητα.

Διαθεματικότητα

Ενισχύεται η διαθεματικότητα και η σύνδεση με τα νέα Προγράμματα Σπουδών και τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων.

Διαφοροποιημένη Διδασκαλία

Πρωθείται η διαφοροποιημένη διδασκαλία και η βιωματική μάθηση για ισότιμη συμμετοχή όλων των μαθητών.

Κατηγορίες Δράσεων

Άμεση Συμμετοχή

Πρακτικές παρεμβάσεις (π.χ. εθελοντισμός)

Έμμεση Συμμετοχή

Ενημερωτικές καμπάνιες, περιβαλλοντικές δράσεις, εκδηλώσεις

Έρευνα και Ευαισθητοποίηση

Μελέτες, συλλογή δεδομένων, παρουσιάσεις, δημοσκοπήσεις, ενημέρωση της κοινότητας

17 ΣΤΟΧΟΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΟΗΕ

Θεματικές Περιοχές του Προγράμματος

1. Κοινωνική Αλληλεγγύη & Υποστήριξη Ευπαθών Ομάδων

Βοήθεια σε ηλικιωμένους, άστεγους, άπορους, πρόσφυγες, μειονότητες. Σχεδιασμός δράσεων για την κοινωνική ένταξη και στήριξη αυτών των ομάδων.

2. Συνύπαρξη στην κοινότητα

Συνεργασία με διαφορετικές κοινωνικές ομάδες και σχολεία. Ενίσχυση της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης. Αντιμετώπιση κοινωνικών διακρίσεων και προκαταλήψεων.

Θεματικές Περιοχές (συνέχεια)

3. Δικτύωση μέσα από συμμετοχικές δράσεις

Συμμετοχή σε δράσεις αλληλεγγύης για φυσικές καταστροφές και ανθρωπιστικές κρίσεις. Συνεργασία με οργανισμούς και εθελοντικές ομάδες.

4. Προαγωγή ποιότητας ζωής του γενικού πληθυσμού

Ενημερωτικές εκστρατείες για θέματα υγείας, δικαιωμάτων και εκπαίδευσης. Καταπολέμηση ανισοτήτων σε πρόσβαση στην εκπαίδευση και υγειονομική περίθαλψη.

Θεματικές Περιοχές (συνέχεια)

5. Προστασία και ανάδειξη του φυσικού & πολιτιστικού Περιβάλλοντος

Δενδροφυτεύσεις, καθαρισμοί δημόσιων χώρων, δράσεις για την κλιματική αλλαγή. Ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και της τοπικής ιστορίας.

6. Υιοθέτηση πρακτικών φιλοζωίας

Ευαισθητοποίηση και δράσεις για την προστασία των αδέσποτων ζώων. Εκπαιδευτικά προγράμματα για τη φροντίδα των ζώων.

Επίπεδα Υλοποίησης Δράσεων

1

Σχολική Κοινότητα

Προγράμματα εντός του σχολείου

2

Τοπική Κοινότητα

Συνεργασία με δήμους, φορείς, οργανισμούς

3

Εθνικό & Διεθνές Επίπεδο

Συμμετοχή σε εθνικά και διεθνή προγράμματα

4

Ψηφιακός Κόσμος

Εκστρατείες ενημέρωσης στο διαδίκτυο, χρήση ψηφιακών εργαλείων

Βασικά Στάδια Υλοποίησης

Διερεύνηση

1 — Επιλογή και εξειδίκευση του θέματος της δράσης, αναζήτηση πληροφοριών, σύνδεση με τις προϋπάρχουσες γνώσεις των μαθητών

Προετοιμασία και Σχεδιασμός

2 — Ανάπτυξη οργανωμένου σχεδίου δράσης, καθορισμός βημάτων και χρονοδιάγραμμα καθώς και συνεργασία με φορείς και άτομα που θα συνδράμουν στην υλοποίηση.

Υλοποίηση

3 — Ενεργή συμμετοχή των μαθητών (οι μαθητές προτείνουν ιδέες και συνεργάζονται), εφαρμογή του σχεδίου δράσης στο πεδίο.

Αξιολόγηση και Αναστοχασμός

4 — Ανατροφοδότηση και αποτίμηση των αποτελεσμάτων

Διάχυση και Δικτύωση

5 — Κοινοποίηση αποτελεσμάτων στην ευρύτερη σχολική κοινότητα, παράδειγμα καλών πρακτικών. Για τη διάχυση μπορούν να χρησιμοποιηθούν ποικίλα μέσα όπως: πολιτιστικά δρώμενα, δημοσιεύσεις, παρουσιάσεις, αφίσες, εικαστικά έργα, ιστολόγια, αναρτήσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, βίντεο κ.λπ., ανάλογα με τη φύση και το περιεχόμενο της κάθε δράσης.

Οργάνωση και Εφαρμογή

Σύλλογος Διδασκόντων

Στην αρχή κάθε σχολικής χρονιάς σε κάθε σχολική μονάδα ο/η Διευθυντής συγκροτεί σε συνεργασία με τα μέλη του ΣΔ, κατάλογο προτεινόμενων θεμάτων. Ο Σύλλογος Διδασκόντων ενημερώνεται για τον κατάλογο σε συνεδρία του και ακολουθεί συζήτηση επί αυτού.

Συνεργασία

Συνιστάται η συνεργασία ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς περισσότερων τμημάτων με μαθητές και μαθήτριες διαφορετικών ηλικιακών ομάδων.

Χρόνος Εφαρμογής

Ανάλογα με την τάξη, για τις δράσεις αφιερώνονται 10, 20 ή 30 ώρες ανά διδακτικό έτος.

Ενσωμάτωση στο Πρόγραμμα

Οι δράσεις μπορούν να ενταχθούν στο ωρολόγιο πρόγραμμα μέσω των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων ή άλλων μαθημάτων.

Οργάνωση και Εφαρμογή (συνέχεια)

10

Ώρες Ανά Έτος

Μία δράση ανά σχολικό έτος

20

Ώρες Ανά Έτος

Δύο δράσεις ανά σχολικό έτος

30

Ώρες Ανά Έτος

Τρεις δράσεις ανά σχολικό έτος

Οι δράσεις προσαρμόζονται στις ηλικιακές ομάδες και τις δυνατότητες των μαθητών. Οι εκπαιδευτικοί λειτουργούν ως συντονιστές και υποστηρικτές των δράσεων.

Οργάνωση και Εφαρμογή (συνέχεια)

1

Εφαρμογή σε Επίπεδο Τμήματος

2

Συνεργασία Εκπαιδευτικών

3

Ενσωμάτωση στο Πρόγραμμα

Η εφαρμογή της/των δράσης/εων ενίσχυσης της ενεργού πολιτειότητας μπορεί να εφαρμοστεί/ούν **καταρχάς σε επίπεδο τμήματος**. Συνιστάται η συνεργασία ανάμεσα σε **εκπαιδευτικούς περισσότερων τμημάτων με μαθητές και μαθήτριες διαφορετικών ηλικιακών ομάδων, ιδίως δε, από όμορες ή/και απομακρυσμένες σχολικές μονάδες**, προκειμένου να αυξηθεί η εμβέλεια της αλληλεπίδρασης ανάμεσά τους.

Οι Διδακτικές Ώρες του Ωρολογίου Προγράμματος

Βαθμίδα	Μαθήματα	Ώρες
Α' Ημερήσιου Γυμνασίου	Εργαστήρια Δεξιοτήτων, Φυσική Αγωγή	10 ώρες
Β' Ημερήσιου Γυμνασίου	Εργαστήρια Δεξιοτήτων, Γεωγραφία-Γεωλογία	10 ώρες
Γ' Ημερήσιου Γυμνασίου	Εργαστήρια Δεξιοτήτων, Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή	10 ώρες
Α' Ημερήσιου ΓΕ.Λ.	Πολιτική Παιδεία	10 ώρες
Β' Ημερήσιου ΓΕ.Λ.	Εισαγωγή στις Αρχές της Επιστήμης των Η/Υ	10 ώρες
Γ' Ημερήσιου ΓΕ.Λ.	Φυσική Αγωγή	10 ώρες

- 1. Στην Α΄ Εσπερινού Λυκείου, στο διδακτικό αντικείμενο/μάθημα «Πολιτική Παιδεία» για 10 ώρες, ανά σχολικό έτος.**
- 2. Στη Β΄ Εσπερινού Λυκείου, στο διδακτικό αντικείμενο/μάθημα «Φυσική Αγωγή» για 10 ώρες, ανά σχολικό έτος.**
- 3. Στη Γ΄ Εσπερινού Λυκείου, στο διδακτικό αντικείμενο/μάθημα «Θρησκευτικά» για 10 ώρες, ανά σχολικό έτος.**

-
- 1. Στην Α΄ Ημερήσιου και Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. και Π.ΕΠΑ.Λ., στο διδακτικό αντικείμενο/μάθημα «Πολιτική Παιδεία» για 10 ώρες ανά σχολικό έτος.**
 - 2. Στη Β΄ Ημερήσιου και Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. και Π.ΕΠΑ.Λ., στο διδακτικό αντικείμενο/μάθημα «Εισαγωγή στις Αρχές της Επιστήμης των Η/Υ» για 10 ώρες ανά σχολικό έτος.**
 - 3. Στη Γ΄ Ημερήσιου και Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. και Π.ΕΠΑ.Λ., στο διδακτικό αντικείμενο/μάθημα «Εισαγωγή στις Αρχές της Επιστήμης των Η/Υ» για 10 ώρες ανά σχολικό έτος.**

Επισημάνσεις

Συμπλήρωση Χρόνου

Οι ανωτέρω χρόνοι εφαρμογής δράσεων ενίσχυσης της ενεργού πολιτειότητας μπορεί να συμπληρώνονται από χρόνο εκπαιδευτικών επισκέψεων και άλλων τυχόν διδακτικών αντικειμένων/μαθημάτων κατά την κρίση των διδασκόντων/ουσών.

Ειδική Σημείωση για το 2024-2025

- Ειδικά για το σχολικό έτος 2024-2025 σε κάθε τάξη μπορεί να υλοποιηθεί μία μόνο δράση (Εγκύκλιος, Αρ. Πρωτ. 146472/ΓΔ4/06-12-2024 και Εγκύκλιος, Αρ. Πρωτ. 5155/ΓΔ4/17-01-2025)
- Καλούνται οι σχολικές μονάδες να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν τουλάχιστον μία Δράση Ενεργού Πολίτη μέχρι τη λήξη των μαθημάτων του σχολικού έτους 2024-2025 (Εγκύκλιος, Αρ. Πρωτ. 5155/ΓΔ4/17-01-2025)

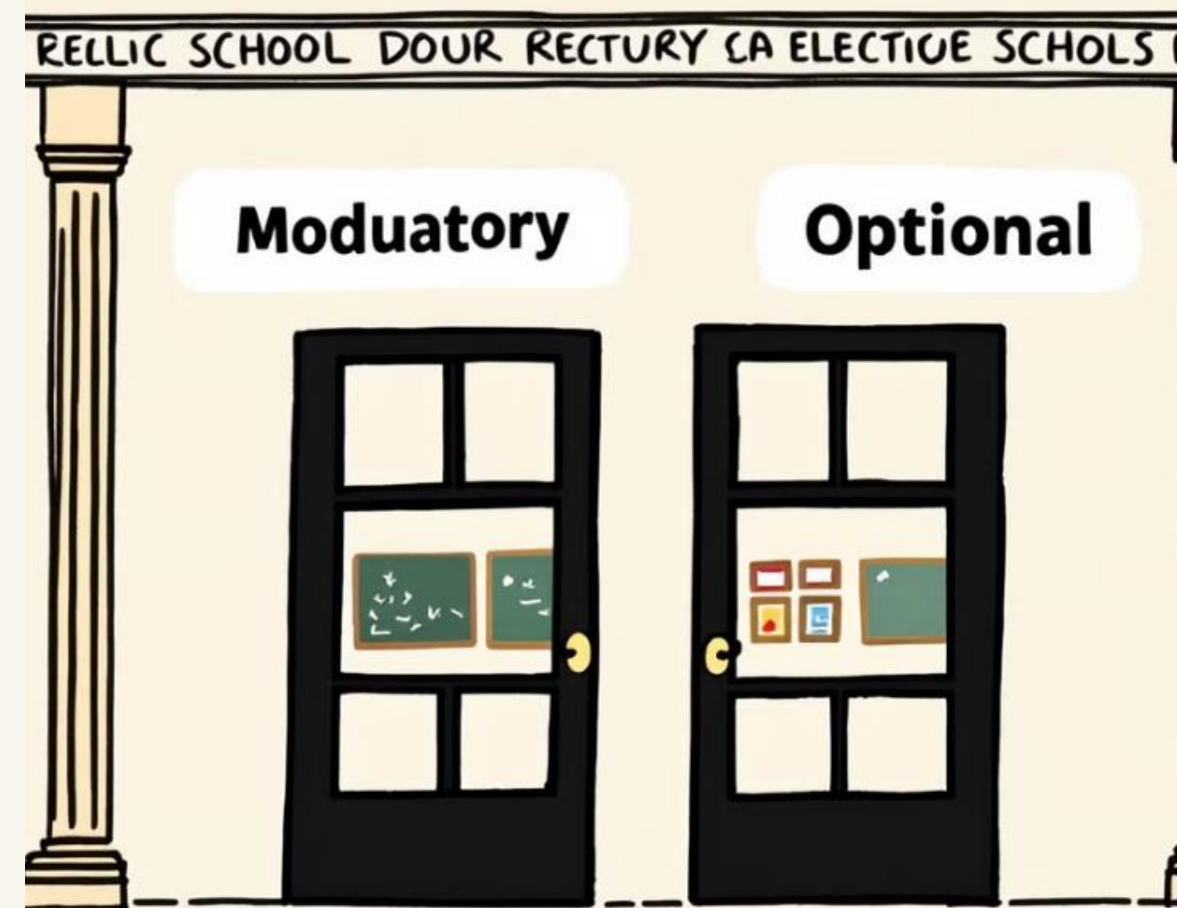
Υποχρεωτική και Προαιρετική Συμμετοχή

Υποχρεωτικές Ώρες

Ώρες διδασκαλίας από συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα/μαθήματα

Προαιρετικές Ώρες

Ώρες διδασκαλίας στο πλαίσιο του ΠΣ του γνωστικού αντικειμένου που διδάσκει ο/η καθηγητής/τρια, ώστε να πραγματοποιήσει δράσεις ενίσχυσης της ενεργού πολιτειότητας.

Αποτύπωση Εφαρμογής

1

Ενεργή Συμμετοχή

Κατά τη διάρκεια της φοίτησης σε κάθε βαθμίδα, κάθε μαθητής/τρια πρέπει να έχει ενεργή συμμετοχή σε δράσεις ενίσχυσης της ενεργού πολιτικότητας που συνδέονται με διαφορετικά θεματικά πεδία του ΠΣ «Δράσεις Ενεργού Πολίτη» ανά έτος.

2

Καταγραφή Συμμετοχής

Στο τέλος κάθε σχολικής χρονιάς, καταγράφεται στο πληροφοριακό σύστημα myschool η συμμετοχή του/της μαθητή/τριας στη/στις δράση/εις ενίσχυσης της ενεργού πολιτικότητας σε αντιστοίχιση με τα θεματικά πεδία του Προγράμματος Σπουδών (ΠΣ).

3

Αποτύπωση Συμμετοχής

Κατά την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής βαθμίδας αποτυπώνεται η συμμετοχή του/της μαθητή/τριας στη/στις δράση/εις ενίσχυσης της ενεργού πολιτικότητας σε βεβαίωση που λαμβάνει μαζί με το απολυτήριό του/της.

Αναμενόμενα Οφέλη & Επιδράσεις

Κριτική Σκέψη

Καλλιέργεια κριτικής σκέψης και κοινωνικής ευθύνης

Ανάπτυξη Ανθεκτικότητας

Ανάπτυξη ψυχικής ανθεκτικότητας και αυτοπεποίθησης των μαθητών

Βελτίωση Σχολικού Κλίματος

Βελτίωση του σχολικού κλίματος και της συνεργασίας

Δημοκρατική Συμμετοχή

Καταπολέμηση της αδιαφορίας για τα κοινά και προώθηση της δημοκρατικής συμμετοχής

Επιδίωξη του Προγράμματος

Η συμμετοχή των μαθητών/τριών σε δράσεις ενεργού πολίτη συμβάλλει στην ανάπτυξη:

- 1. Αυτογνωσίας** (αναγνώριση προσωπικών διαστάσεων, νέων ενδιαφερόντων και ικανοτήτων).
- 2. Ανοικτότητας** (αποδοχή προκλήσεων και απόκτηση νέων δεξιοτήτων).
- 3. Κριτικής σκέψης** (αμφισβήτηση απόψεων και στερεοτύπων).
- 4. Στοχοπροσήλωσης** (δέσμευση στην επίτευξη στόχων).
- 5. Συνεργασίας** (κοινωνικές δεξιότητες, προσαρμοστικότητα, αποδοχή, διαχείριση συγκρούσεων).
- 6. Δημοκρατικής συμμετοχής** (ανάληψη πρωτοβουλιών και συνδιαμόρφωση αποφάσεων).
- 7. Ηθικής συνείδησης** (αναγνώριση αξιών και ηθικών διαστάσεων).
- 8. Ολοκληρωμένων σχεδίων δράσης** (επικοινωνία, επίλυση προβλημάτων, κοινωνική δικαιοσύνη, αλληλεγγύη και προσφορά).

Συμπεράσματα

Καινοτόμα Εκπαιδευτική Πρωτοβουλία

Το νέο Πρόγραμμα Σπουδών «Ενεργός Πολίτης» αποτελεί μια καινοτόμα και απαραίτητη εκπαιδευτική πρωτοβουλία για τη διαμόρφωση ενεργών και υπεύθυνων πολιτών.

Ενεργοί Πολίτες

Με την ενεργή συμμετοχή όλων, το πρόγραμμα θα συμβάλει στη διαμόρφωση ενεργών πολιτών του σήμερα και του αύριο.

Το υλικό από την ψηφιακή πλατφόρμα του ΙΕΠ

<https://iep.edu.gr/el/component/k2/content/199-draseis-energoy-politi>,

Περιλαμβάνεται:

1. Το Πρόγραμμα Σπουδών «Δράσεις Ενεργού Πολίτη»,
2. Ο οδηγός εκπαιδευτικού «Δράσεις Ενίσχυσης της Ενεργού Πολιτειότητας»,
3. Οι Δράσεις Ενίσχυσης της Ενεργού Πολιτειότητας, τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων και οι Σχολικές Ημέρες.